

ŠTUDIJSKA IN LJUDSKA
KNJIŽNICA
Trg svobode 1
2250 PTUJ

TALUM, d.d., KIDRIČEVO
2325 KIDRIČEVO

POŠTA SLOV
-7. 1. 02

0460

Aluminij

Časopis družbe Talum, d.d., Kidričevo

december 2001 / štev. 12 / leto XXXVIII

Srečno 2002

Kronika

Leto 2001**Januar**

Vreme je ugodno in gradbena dela za novo elektrolizo in kalcinacijsko peč v anodah so v polnem teku.

Ekipa kegljačev Talum I postane občinski prvak v kegljanju

Februar

V delovni enoti Anode izdelajo prvi anodni blok s tekočo katransko smolo.-

Bliža se čas za odprtje trga z električno energijo. Predsednik uprave mag. Danilo Toplek izjavi za Gospodarski vestnik: "Mi smo največji zagovorniki odpiranja trga z električno energijo, saj bomo s tem dokazali, da je mogoče na evropskem trgu dobiti elektriko po ceni, kakršno plačujemo pri nas."

Marec

Že v začetku meseca položimo temelj za prvi steber nove elektrolize C. Dr. Zlatko Čuš po dogodku izjavi: "Vem, da smo v Talumu spoznali, da je naša prihodnost odvisna od nas samih. Delčak te prihodnosti je simbolična vgraditev betona v prvi temelj stebra nove elektrolize. Že čez eno leto bomo na tem mestu črpali prvi aluminij. Da to niso več sanje, vemo že danes."

V delovni enoti Anode končajo stebre za novi del peči za pečenje anod.

1000 ton rondelic v enem koledarskem mesecu - dogodek, ob katerem se ob strojih za kratek čas zberejo delavci Rondelic, njihovi vodje ter vabljeni gostje, ki so povezani s to proizvodnjo.

V vse pisarniške prostore dobimo nove tridelne posode za ločeno zbiranje odpadkov.

April

V našem časopisu pišemo o investiciji za čistejšo okolje, kajti v delovni enoti

Rondelice namestijo čistilne naprave za dimne pline iz žarične peči, ki je že v fazi preizkušanja.

Zasledimo podatek, da se je proizvodnja v livarnah v zadnjih petih letih povečala za 50 odstotkov.

V delovni enoti Izpariniki končajo z robotizacijo proizvodnje izparilnikov.

V delovni enoti Energetika obnovijo komandne plošče z najsodobnejšim zaščitnim relejem za glavne transformatorje.

Uspešno prestanemo revizijo poslovanja in davčni pregled za leto 2000.

Skupina za vzdrževanje anod se preseli v prenovljene prostore.

Maj

V akcijo Zdravo Talum vključimo še otroke zaposlenih v Talumu. Odziv je ugoden, saj kar 36 otrok piše in predvsem riše na temo zdravje. Vsa dela razstavimo, otroke pa skupaj s starši povabimo na otvoritev, kjer vsem sodelujočim podarimo knjižne nagrade.

Ministrstvu za okolje in prostor SR oddamo v presojo poročilo o vplivih na okolje za objekt sežigalnice odpadkov.

Pihalni orkester Talum na tekmovanju slovenskih orkestrrov pri Sv. Antonu pri Kopru osvoji zlato plaketo.

Junij

Za nami sta dve uspešni presoji. Začetna presoja za sistem varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001 in glavna presoja za sistem ravnanja z okoljem po ISO 14001.

Za letovanje v Nerezinah je še vedno veliko zanimanja. Prijavi se 143 zaposlenih, letovalo je lahko 53 prosilcev. Za Červar je bilo 82 prijav, možnost za letovanje je dobilo 40 prosilcev.

Avgust

V novi elektrolizi že polagajo katodna korita, jih obzidujejo in pripravljajo za phanje

Prvi avgust v strojni delavnici delovne enote Vzdrževanje ponosno zapišejo kot dan, ko so zmontirali tokovodnike za prvo peč v novi elektrolizi C.

V skupini za vzdrževanje vozil začnejo postopno zamenjavo vseh vgrajenih dotrajanih motorjev tipa Perkins z novo serijo motorjev.

21. avgusta dobimo certifikat za sistem ravnanja okoljem po ISO 14001.

September

Talumov dan za zdravje že tretjič. Kljub dežju se v velikem številu udeležimo našega dneva za zdravje, ki ga po pohodu, plavanju in igranju tenisa končamo pozno popoldne s prijetnim druženjem.

Oktober

Talum dobi dostop do prenosa omrežja za uvoz električne energije.

Topli dnevi konec oktobra so idelana priložnost za položitev visokonapetostnih kablov do novih transformatorskih postaj za novo elektrolizo C in bodočo livarno zlitin.

Zaposleni v vzdrževanju dočakajo temeljito prenovo stavbe, kjer so odslej pod eno streho servisne delavnice, tehnične službe in vodenje ter pripravijo otvoritev svoje "modre hiše."

V delovni enoti Anode štartajo Riedhammer peč in začnejo s prvo fazo sušenja 16 novih komor za kalcinacijo anodnih blokov.

Opravimo volitve za nove člane sveta delavcev.

Petindvajsetega oktobra točno ob 12. uri

prvič preverjamo usposobljenost reševalnih ekip in ljudi v primeru požara, ko je potrebno najhitreje in varno izprazniti objekt.

Člani slovenskega društva umetnostnih zgodovinarjev si izberejo Talum za kraj simpozija na katerega povabijo tudi arhitekta naše upravne zgradbe Danila Fürsta.

November

V Talumu v zadnjih treh letih posadimo 7000 različnih dreves v gozdu in dvorišču tovarne, okrog 4000 okrasnih grmičev in 150 okrasnih dreves za drevored.

Najzaslužnejšim v Talumu podelimo najvišja priznanja zlati metulj – enega za življenjsko delo, tri za uspešno delo v zadnjih letih in enega izredno.

9. novembra dobimo certifikat sistema vodenja poklicnega zdravja in varnosti.

Povabimo naše upokoјence na tradicionalno srečanje.

Preklican dostop do prenosa omrežja za uvoz električne energije za Talum.

Dan odprtih vrat nas preseneti z neverjetnim obiskom okoli štiristo ljudi.

December

Ob livarni nastane novo gradbišče, kjer bo čez tri mesece stala nova sodobna livarna.

Uprava Taluma nam ponudi možnost pristopiti k skupinskemu dodatnemu pokojninskemu zavarovanju. Večina zaposlenih v Talumu in hčerah podpiše pristopne izjave.

Talum zagotovi 758 GWh električne energije od avstrijskega podjetja APT.

Zlati metulj

Podelitev priznanj

Srđan Mohorič, Viktor Zamuda, Brigita Ačimovič, Peter Bombek, Silvo Kokol

Šestnajstega novembra smo slovesno podelili Talumovo najvišje priznanje zlati metulj, ki so ga letos prejeli: Brigita Ačimovič, Silvo Kokol, Peter Bombek, Viktor Zamuda in Srđan

Obisk delegacije avstrijskega Verbund-a

Od njegovega hčerinskega podjetja APT (Austrian Power Trading) bo Talum od 1.1.2002 kupil 758 GWh električne energije, kar predstavlja približno 46% naših potreb.

Od leve: g. Jože Hujs (predsednik Nadzornega sveta Taluma), g. Hans Haider (Verbund), Danilo Toplek (predsednik Uprave Taluma), Jochann Sering (Verbund), g. Günther Rachensteiner (APT)

Izvoljen novi Svet delavcev

V petek, 7. decembra 2001, so se prvič sestali novo izvoljeni člani sveta delavcev in s tajnim glasovanjem izbrali predsednika in podpredsednika.

Predsednik je postal **Franc Lendero**, podpredsednik pa dosedanjemu predsedniku sveta delavcev Ivan Ogrinc.

Vsem članom, posebej predsedniku in podpredsedniku, je čestitala k izvolitvi članica uprave Brigita Ačimovič in poudarila, da verjame v dobro in konstruktivno sodelovanje v naslednjem štiriletnem obdobju in v pomoč napovedala kratko izobraževanje za vse člane sveta delavcev, ker se bodo seznanili z zakonodajo in imeli možnost razjasniti morebitne dileme.

V vmesnem času priprav na volitve je član uprave Bojan Žigman podal nekaj informacij o investiciji, proizvodnji in predvidevanjih za prihodnje leto. Poudaril je, da svetovna gospodarska kriza tudi nas ni obšla, ampak se že odraža v zmanjševanju naročil. Tako je Impol odpovedal nakup za približno 4000 ton bram in tudi italijanski trg, kamor pretežno izvažamo drogove, zmanjšuje povpraševanje, zato se bo prodaja zmanjšala od pet do šest tisoč ton. Rondelic bomo prodali več kot smo načrtovali. Ne vemo pa, kako bo s prodajo v prihodnje in le upamo lahko, da bomo ohranili ta nivo. Tudi pri izparilnikih naročila nekoliko padajo. Pričakujemo, da

bosta velika proizvajalca bele tehnike Bosch in Gorenje povečala naročila. Preveč optimistični pa vendar nismo.

V prihodnjem letu predvidevamo povečanje proizvodnje primarnega aluminija na 122 tisoč ton, kar pomeni za 12 tisoč ton več proizvodov, predvsem livarskih zlitin za katere imamo že sklenjene pogodbe, toda dogajanja na trgu kažejo, da kljub temu lahko pride do odpovedi.

Prihodnje leto bo eno težjih, kajti povečevali bomo proizvodnjo in hkrati zagnali vse na novo inštalirane kapacitete. Že decembra bomo zagnali prenovljeno anodno maso, v februarju začenjamo z remontom starega dela peči za žganje anodnih blokov in v aprilu bo peč prenovljena in sposobna za polno proizvodnjo.

Trudimo se, da bi dosegli rok, ki smo si ga zastavili za start elektrolize C, to je 17. februar 2002.

V februarju bo pripravljena tudi nova peč za pretapljanje odpadnega aluminija in avtomatiziran oziroma vgrajen nov livni sistem za litje bram. Tako bomo zagotovili vse potrebne kapacitete, da bi v letu 2003 res lahko obratovali s polno zmogljivostjo in proizvedli 155 tisoč ton, kar smo zapisali v investicijski program.

Mohorič. Pred podelitvijo je predsednik uprave mag. Danilo Toplek govoril o trenutni situaciji v Talumu in opozoril predvsem na tista dogajanja, na katera ne moremo vplivati

"Nismo mogli najaviti pričetka recesije svetovnega gospodarstva, ki so jo septembrski dogodki v ZDA še pospešili, kot nismo pričakovali takšnega obsega padanja naročil, borznih cen aluminija in tudi padanja premij za posamezne skupine. Kaj nas torej čaka v prihodnjem letu?"

Zelo na kratko: borba za preživetje! Še posebej, če se svetovno gospodarstvo ne bo izvleкло iz krize.

Dejstvo je, da govorimo o svetovnem gospodarstvu in da ni možno izvzeti nobene države, ne da bi bila vpeta v vse te tokove. Enako velja za Slovenijo, vse njene gospodarske subjekte, enako za Talum.

Slovenija je majhen gospodarski sistem in zaradi tega še bolj občutljiv in ranljiv.

Če slišim katerega od politikov, da v takšni situaciji še govori o neslutem razcvetu Slovenije v prihodnjem letu, se pač prizanesljivo nasmehnem. Če pa slišim, da so nekateri tudi v Talumu prepričani, da imajo čudodelno rešitev za vse probleme, seveda postane pozoren, saj nikdar ne vem, kje pod kakšno mizo, kje v kakšnem kotu se skriva neizkoriščen talent. Eden takšnih se je odkril sam in rečem vam, drugo leto nam nima kaj hudega biti. Recept je tako enostaven, da smo ga vsi prezrli: štrajkati je treba, ne delati," je bil kritičen do dogodkov tiste dni in končal s prijaznim povabilom: "Zdaj pa, lepo prosim, brez štrajka! Pijače in jedače, upam, je dovolj! Dobra volja pa bo prišla sama po sebi."

In bilo je res.

Vera Peklarič

Čaka nas še veliko dela, toda "verjamem v izkušen kader in mu zaupam", je poudaril Bojan Žigman. Spomnil je na letos pridobljena certifikata ISO 14001 in OHSAS 18001, ki ju ob sklepanju pogodb že pošteno vnovčujemo. Prihodnje leto bomo začeli z uvajanjem novega sistema ISO 16000, ki ga potrebujemo za področje livarskih zlitin, kajti avtomobilska industrija ima specifične zahteve. "Naš bodoči program bodo livarske zlitine. Že danes vidite veliko gradbišče pred livarno III. Tam bo čez tri mesece stala velika moderna livarna, kamor bomo preselili del proizvodnje iz livarne I, tam pa dogradili nove naprave za horizontalno litje livarniških zlitin. Poleg tega raste še vrsta manjših, predvsem infrastrukturnih objektov in prihodnje leto bo dobila naša tovarna podoba, ki po urejenosti, opremljenosti in konceptu nikakor ne bo zaostajala za našo konkurenco."

V nadaljevanju je opozoril še na stvari, na katere ne moremo vplivati. Predvsem je izpostavil svetovno gospodarsko krizo, relativno nizko ceno aluminija in še nedorečene pogoje za prenos in ceno električne energije.

V letu 2002 nas čaka še lastninjenje. Ta čas še ni mogoče napovedati, kako se bo izteklo.

Z gotovostjo pa lahko rečemo, da bomo prihodnje leto začeli odplačevati obresti za najete kredite in svojo pripoved je končal dokaj optimistično: "Tovarna raste in se razvija in kot smo premagali vse težave doslej, bomo tudi te".

Vera Peklarič

Začetek gradnje Livarne zlitin

V Talumu je nastalo novo veliko gradbišče, pravzaprav dve. Na prvem, tik ob zgradbi Livarne 3 nastaja novo skladišče za odpadni aluminij. To funkcionalno spada k novi peči za pretapljanje odpadnega aluminija, ki je v zaključni fazi montaže. Na drugem gradbišču, tik ob glavni cesti v Talumu, pa raste Livarna zlitin. Nekaj osnovnih informacij o projektu Livarna zlitin je bilo že zapisanih, zdaj je pravi trenutek, da projekt predstavimo podrobneje.

Projekt Livarske zlitine (v sklopu projekta MPPAI II, podprojekt Livarna) poteka že kar nekaj časa. Planirali smo rekonstrukcijo današnje Livarne 1, nato pa ob večkratni korekciji obsega projekta razmišljali o njeni razširitvi najprej na cesto proti zgradbi hale A, pozneje delno v samo zgradbo hale A in se na koncu odločili za gradnjo nove Livarne zlitin. Ta bo velikosti 10.000 m² in obsega livarno, skladišče proizvodov in pomožne objekte. Ta faza, pravzaprav šele prva gradnja sama zgradbe, je v teku, v drugi fazi sledi izdelava tehnoloških temeljev ter vgradnja in zagon proizvodnih naprav.

Zmogljivost Livarne zlitin bo po zaključku projekta MPPAI II znašala 60.000 ton livarskih zlitin na leto, predvidena poznejša dodatna vgraditev opreme (vgradnja dodatne peči) pa bo omogočala proizvodnjo 100.000 ton letno. Samo za primerjavo: letošnja, sicer rekordna proizvodnja livarskih zlitin v Talumu bo znašala 32.000 ton.

Proizvodnja v Livarni zlitin bo potekala na dveh medsebojno neodvisnih proizvodnih linijah, ki sta sestavljeni iz različnih naprav. Večji del naprav bo novih, del ustreznih obstoječih naprav pa bomo posodobili in vgradili na novo lokacijo.

Jedro posamezne proizvodne linije predstavlja livni stroj, po katerem se linija tudi imenuje. Prva linija, **proizvodna linija za horizontalno litje livarskih zlitin**, bo v celoti sestavljena iz novih naprav. Ta linija omogoča masovno proizvodnjo primarnih livarskih zlitin. Dosedaj v Talumu tovrstne proizvodnje zaradi pomanjkanja livnih kapacitet nismo pokrivali. Linijo sestavljajo horizontalni livni stroj (z zlagalnikom in opremo za pakiranje), dve plinski talilni peči kapacitete 50 ton (z možnostjo dogradnje tretje) in pretočni ter keramični filter za čiščenje taline. Na livnem stroju poteka hkratio litje 24 palic, ki se nato razžagajo, nastali kosi pa zložijo v veze. Z livno zmogljivostjo 7,5 ton/uro livni stroj spada med največje stroje za tovrstno proizvodnjo na svetu in ga je mogoče nadgraditi za litje T-formata. Talilni peči sta namenjeni za pretapljanje čistega alu-

minija (T-format, hlebčki) in imata kapaciteto taljenja 10 ton/uro. Opremljeni sta s sodobnimi regenerativnimi gorilniki, ki zagotavljajo majhno porabo energije in nizke emisije NO_x v ozračje.

Druga linija, **proizvodna linija za litje hlebčkov**, bo sestavljena delno iz obstoječih in posodobljenih naprav, del opreme bo nove. Pravzaprav bo proizvodnja na tej liniji nadomestila današnjo proizvodnjo v Livarni 1. Omogočala bo litje vseh vrst livarskih zlitin in je zaradi relativno majhnih šarž in večjega števila peči primerna za naročniško proizvodnjo. Linijo sestavljajo livni stroj za hlebčke (prestavljen iz Livarne 1) z novim zračnim hladilnikom in zlagalnikom hlebčkov ter opremo za pakiranje, dve talilni peči kapacitete 20 ton (obstoječa peč S2 iz DE Rondelice in peč S3 iz Livarne 3), livna peč W3 (iz Livarne 1), nova lončna indukcijska peč kapacitete 6 ton, ki bo nadomestila vse danes v livarni delujoče indukcijske peči in pretočni ter keramični filter za čiščenje taline.

Na tej liniji bo vgrajena tudi dvižna miza. Ta omogoča enostavno izlivanje taline iz peči v lonec tehnološkega vozila za prevoz elektroliznega aluminija, kar je potrebno za oskrbo obrata litja avtomobilskih platišč INTRA EXIP s talino.

Od pomožnih naprav je potrebno omeniti vgradnjo čistilne naprave za čiščenje plinov oz. zraka od vrat vseh peči (izločitev prahu) in vgradnjo livarniškega žerjava.

In terminski plan za realizacijo projekta ?

Prevzem linije za horizontalno litje livarskih zlitin je načrtovan v avgustu 2002. Potreba po talini za poskusni zagon livnega stroja sredi junija 2002 zahteva začetek montaže prve talilne peči že sredi februarja 2002, druge mesec dni kasneje. Proizvodna linija za litje hlebčkov bi naj bila kompletirana konec leta 2002, prevzemi novih naprav, to je zračnega hladilnika in zlagalnika hlebčkov z opremo za pakiranje ter indukcijske peči, so planirani v januarju 2003. S preselitvijo livnega stroja za hlebčke na

novo lokacijo bo hkrati končana proizvodnja livarskih zlitin v Livarni 1.

In kje smo danes?

Tehnološka oprema je praktično izbrana v celoti, roki za njeno dobavo so v teku, trenutno usklajujemo zadnje podrobnosti za potrebe izvedbe tehnoloških temeljev. Z domačimi izvajalci se pogajamo o izdelavi jeklene konstrukcije talilnih peči in iščemo ponudbe za dobavo in izvedbo njune obzidave. Gradnja zgradbe se je začela in dobro napreduje, a začela se je tudi zima. In če želimo začeti z montažo prve talilne peči že sredi februarja 2002, upamo tudi na pomoč narave z milo zimo. Zakaj pa ne? Saj veste, kdor ne upa ...

Marjan Krošl

Elektroliza C

Nova vozila

V elektrolizi so uspešno prestala preizkušnjo naslednja nova vozila, ki sodijo v sklop modernizacije proizvodnje: vozilo za prevoz glinice Scania in prikolice Itas, prikolica za prevoz drobljene kopeli Itas PTI in traktor Fiat, čistilni stroj Dulevo

Približno v treh tednih pričakujemo še nov menjalec za menjavo anod za elektrolizo B.

"Vozila smo nabavili v sodelovanju z vzdrževalci in neposrednimi uporabniki. Ugotovljamo, da je bila izbira pametna. Z vsemi stroji smo zelo zadovoljni, saj tudi z vozilom Scania nimamo v elektrolizi nobenih težav

(magnetno polje), čeprav ima motor euro 3", je povedal Vlado Predikaka.

Vera Pekar

Proizvodnja zelenih anod obnovljena

V DE Anode smo 26. oktobra zaustavili proizvodnjo zelenih anod. Začeli smo z izvajanjem projektov, ki bodo temeljito spremenili zasnovo in koncept proizvodnje. Gre za največji (tako po finančni kot tehnični plati) poseg od zagona proizvodnje zelenih anod pred petnajstimi leti. Proizvodnja bo zaustavljena do 26. decembra, ko predvidevamo ponoven zagon. Aktivnosti smo razdelili v tri sklope:

Generalna obnova obstoječih naprav:

Gnetilnika Buss, krogelnega mlina, valjčnega drobilca, predgrevalnega polža

Projekti, s katerimi bomo zagotavljali višjo kakovost, nižje vplive na okolje in nižje obratovalne stroške:

Instalacija Eirich intenzivnega mešalnika/hladilnika
 Posodobitev sistema zajemanja smolnih hlapov v fazi proizvodnje in skladiščenja tekoče smole
 Posodobitev linije transporta koksa
 Posodobitev žerjava v skladišču koksa
 Ukinitve faze sušenja koksa – izvedba fasade na skladišču in proizvodnji zelenih anod

Projekti, ki nam bodo omogočili povišanje jakosti el. toka v elektrolizah – višjo proizvodnjo primarnega aluminija (povečanje dimenzij anod: višina za 20mm, dolžina za 60mm)

Predelava oblikovalnika
 Rekonstrukcija skladiščnega manipulatorja
 Prilagoditev obstoječih palet za transport anod
 Predelava linije čiščenja pečenih anod

Stroški celotnega posega bodo znašali okrog 677 mio SIT.

povečanje anod	7%
generalni remont	17%
izboljšanje procesa	76%

Pri izvedbi projektov sodeluje ob lastnem kadru (anode, vzdrževanje) še 15 različnih podjetij s cca 150 delavci. V glavnem bodo aktivnosti zaključene konec decembra. Ocenjujemo, da bo tako posodobljena proizvodnja omogočala doseganje zelenih ciljev, tako količinskih kot kakovostnih. Seveda bo potrebno posodobljenim napravam dodati še veliko ekspertnega znanja in ambicij. Obojega je v DE Anode dovolj.

Avgust Šibila

Napak si nismo smeli privoščiti

V petek, sedmega decembra sem ujela zadnji trenutek zelo pomembnega dela v novi elektrolizi – phanje zadnje, osemdesete peči. Kot pri vseh deli, so tudi tukaj določene zakonitosti, ki jih morajo dosledno upoštevati. Temperatura, čistoča, orodje in še in še mi naštevajo moji sogovorniki, ko čakam, da delavci "zaštanfajo" nasuti material do konca, kajti ne sme se ohladiti. Naredim skupinski posnetek, odgovorne v tej skupini pa prosim za krajše izjave.

Silvo Rihtarič, Drago Švagan, Vili Štrafela

Ob koritu, ki vse bolj dobiva končno podobo elektrolizne peči in materialu, ki ga obeni sami peči merijo v tonah (24 ton katodno korito, 37 ton katodni blok, 3 tone stranski blok, za okoli pet in pol ton phalne mase), začutim še bolj spoštljiv odnos do opravljenega dela in vseh, ki so sodelovali.

Silvo Rihtarič, vodja skupine za obnovo elektroliznih peči z zadovoljstvom ugotavlja, da so delo opravili pred rokom in imeli srečo pri izbiri vodje in vseh ljudi, ki so delali v skupini. "Naredili smo plan in ugotovili, da bomo dodatno potrebovali še 22 ljudi. Osem delavcev, pretežno ključavničarjev smo najeli pri Tasovac s.p., ker imamo z njimi dobre izkušnje, ostalih 14 delavcev pa smo najeli pri podjetju Albin Promotion. Povedali smo jim kaj in kako bomo delali in jih opozorili na izreden tempo, kajti delali smo vse dni razen nedelj, po dvanajst ur, vaših po šestnajst in kadar smo dobili korita z izrednim prevozom, tudi ponoči. Po planu smo morali

narediti šest peči na teden.

Junija smo oblikovali dve skupini. Eno je prevzel Silvo Kokol in se ukvarja samo z remontom obstoječih peči v hali B in C, drugo skupino pa Vili Štrafela in se ukvarja z montažo novih peči. Ta skupina je imela nalogo položiti in zmontirati vsa katodna korita, katodne bloke in zaphati peči. Seveda so vmes sodelovale še druge skupine. Zdaj je na vrsti nadgradnja. V skupini bo ostalo osem delavcev, da položijo vse anodne bloke. Ko bomo do desetega februarja končali z montažo, sledi zagon, kjer bomo sodelovali od prve do zadnje peči. Prisotni bomo do končnega zagona celotne elektrolize C2.

Povem lahko, da smo imeli srečno roko pri izbiri skupine in vodje. Vili je imel proste roke, sam je koordiniral delo in dobro mu je uspelo", je bil vidno zadovoljen Silvo Rihtarič.

Vili Štrafela: "Ves čas, kolikor sem v Talumu, delam pri remontu peči in to delo dobro poznam. Sodeloval sem tudi pri gradnji prve elektrolize C, vendar ne v takšni funkciji. Zdaj sem prvič vodil tako skupino in priznam, da me je v začetku malo skrbelo, saj večine ljudi nisem poznal. Res pa je, da so oni poznali elektrolizo, saj so skoraj vsi delali na obnovi peči v elektrolizi B, ko smo šli na predpečeno anodo in na remontu v hali C. Za dečke skrivnosti ni bilo, le tempo dela se

ne da primerjati s prejšnjim. Ko sem torej ugotovil, za katero delo je kdo sposoben, sem ga tako razporedil in po nekaj zamenjavah mi je uspelo ustvariti dobro ekipo, ki je razumela, da to ni poligon za vaje, kakor so nas opozorili v proizvodnji. Tudi to, da je čistoča eden pomembnih faktorjev za kvaliteto, in zato nenehno pometanje in sesanje nujno, so vzeli resno. Tako in nič drugače, smo rekli, in razumeli so. Glede na to, koliko stane remont take katode, si napak nismo smeli privoščiti."

Drago Švagan je bil kot nadzorni iz proizvodnje ves čas s skupino. "Od začetka,

ko smo položili korita, do obzidave in phanje in še bom, dokler ne bo končana tudi nadgradnja. Dečki so dobro opravili delo. Sicer pa si nisem smel privoščiti, da ga ne bi. Določena temperatura, čistoča, orodje in čas phanje so tisti dejavniki, ki odločilno vplivajo na kvaliteto, zato pravimo, da je phanje eden najpomembnejših faktorjev za življenjsko dobo peči. Tega sicer ne moremo izmeriti takoj. Kvalitetna se pokaže čez leto, dve ali več."

Vera Peklar

Lepo je sodelovati pri tako velikem projektu

V prejšnjih številkah Aluminija smo pisali o ljudeh, ki kot nadzorniki bdijo nad gradnjo nove elektrolize in spremljajočih objektov. Tudi Stanko Kovačec je eden tistih, ki skrbi za gradbeni nadzor. Gradbeni tehnik z dušo in srcem, ki ga še bolj kot gradbišča privlači risalna deska. Všeč so mu načrti z vsemi izrisanimi detajli. Stanko Kovačec je človek, ki ga ne morete spregledati, čeprav je tih in skromen, toda prisoten povsod tam, kjer se gradi in pri vseh velikih in malih rečeh od beljenja pisarn in fasad, betoniranja in mizarških opravil, celo tam, kjer nastane luknja na cestišču.

Stanko Kovačec

dobil pripravništvo v takratni pripravi dela in tako je šlo naprej.

Mu je bilo všeč, da so ga povabili k sodelovanju?

"Vsekakor. To je vendar zaupanje v človeka, prijeten občutek in zadovoljstvo, da sodelujem pri tako velikem projektu."

Je Stanko Kovačec tudi eden tistih, ki so mu gradbišča bolj pri srcu kot pisarne?

"Bral sem izjave ostalih nadzornikov in moram potrditi, da so gradbišča res izživ. Sam pa ugotavljam, da imam rad urejanje papirnatih stvari, zato prihajam vsako jutro okrog šestih, da postorim, kar je treba. Zelo rad sem za risalno desko. Škoda, da imam premalo časa."

Potem govoriva o njegovem delu, ki ga ne poznam prav dobro in najprej vprašam po nadzoru v visokoregalnem skladišču.

"Visokoregalno skladišče je manjši del mojega dela, ki ga opravljam. To je projekt skupine, katere član sem in skrbim za gradbeni nadzor. Skladišče je na vzhodni strani livarne oziroma rondelic in izparilcev. Zgradba je zrastle v treh mesecih. Eden del skladišča je namenjen rondelicam, drugi izparilnikom in tretji se imenuje visokoregalno skladišče, kjer stojijo devet metrov visoke stelaže, kamor bodo z vilničarjem prinašali in odnašali material. Vse bo računalniško vodeno.

To je bil lep projekt, ker je bilo že na začetku vse znano (projekti, načrti) in nič ni bilo nejasnosti in izrednih slučajev, ki bi jih bilo potrebno posebej reševati."

Torej mu ni delal sivih las?

"Projekt ne, Mogoče izvajalci oz. podizvajalci, ki jih je bilo zelo veliko."

Sicer pa je Stanko Kovačec človek, ki ga je težko spraviti iz tira in redkokdaj povzdigne glas.

"Včasih bi bilo pa dobro in najbrž potrebo. To mi manjka, čeprav me ni malo skupaj", mu gre na smeh. "Najbolj me muči, ko tisti, ki pri vsej stvari nimajo nič, na koncu vse vedo in vidijo napake."

Potem mi našteje, kaj vse sodi v področje njegovega dela.

"Vse gradbene zadeve v tovarni, ki so vzdrževalnega značaja. Sem sodijo tudi pleskarska dela, mizarška, steklarska, kleparska dela in še kaj bi se našlo. Ko se začne kakšen novi projekt sem član projektnega tima zadolžen za gradbeni del. Trenutno imam poleg tekočega dela odprtih dvanajst projektov. Naj naštejemo nekaj od njih: v anodah čiščenje plinov, projekt sortirnica in zbiralnica odpadkov. Prestavitev skladišča plina, sanacija fasade v proizvodnji anod, fasada na usmerjevalnici, kmalu se bo začel remont v anodah, pripravljeni so načrti za novo ambulanto, garderobe, predstavljamo petdeset tonsko tehtnico, posodablja se transportna linija in sejanje koksa. Polovico tega je že v teku, za ostalo so priprave v sklepni fazi.

Kup drobnih stvari pa se pojavlja vsak dan. Lahko bi rekel, da opravimo vsak mesec približno 15 del na pleskarskem področju, približno toliko de jih nabere v mizarstvu in kup gradbenih del., ki je treba prestaviti

kakšna vrata, jih zazidati, narediti okno, postaviti temelj, odpade omet, se odluči fasada, ali se kaj vdere na cestišču."

Tudi to sodi v krog njegovega dela, zato pravi, da mora po tovarni hoditi z odprtimi očmi in videti, kaj bi bilo potrebno postoriti že prej, preden se zgodi.

"V času modernizacije dajemo več samostojnosti domačim izvajalcem kot so Lego A in Plesko, saj vem, da jim lahko zaupamo. Pomeni, da jim zaupamo glede izvedbe, pri prevzemu del in obračunu pa sem tako vedno poleg."

Bremen službe Stanko Kovačec ne nosi domov, čeprav jih včasih sanja. Pred leti je sanjal o napaki pri nekem višinskem kotu, zato je takoj zjutraj šel pogledat in bilo je res. Proste dneve in vikende namenja družini. Sin, ki ima leto in pol ter hčerka pri enajstih, ki poleg šole obiskuje še številne dejavnosti od tabornikov, glasbene šole, pevskega zbora in še kaj, ga potrebujejo.

V Tibolcih raste njegovih 1200 trsov vinograde, ki ga obdeluje. Iz hiške je tam nastal po Stankovih načrtih prijeten in dovolj prostoren vikend, kjer se njegova družina zelo dobro počuti. Tja prihajajo prijatelji z družinami in kadar je potrebno, si porazdelijo delo ter veselje.

Mu ostane še kaj prostega časa?

"Ostane. Za kakšno kolesarjenje, ko jo mahnem sam na Pohorje. Rad tudi plavam in pozimi smučam."

Vera Peklarič

Svet delavcev na Slovaškem

Svet delavcev je ob koncu štiriletnega mandata sklenil svoje delo s strokovno ekskurzijo v tovarno aluminija Slovalco na Slovaškem.

Zbiranje pred upravno zgradbo 22. novembra, jutranji pozdravi in odhod na dolgo pot so se odvijali brez težav. Sledil je krajši postanek na Dunaju, za tem kar dolg zastoj na Avstrijsko – Slovaški meji, tako da smo v Banskó Bistricu, ki je približno 300 km oddaljena od Bratislave, kjer smo se nastanili v hotelu, prispeli šele ob 18 uri.

Drugi dan je sledil obisk omenjene tovarne, ki se nahaja v kraju Žiar nad Hronom, do koder je od hotela približno pol ure vožnje z avtobusom. Vodstvo podjetja je izvedlo dveurno predstavitev podjetja, za tem pa je sledil ogled elektrolize, čistilne naprave, livarne in anod, kjer smo se lahko prepričali, da je tovarna na visokem nivoju, kar potrjuje tudi

to, da so v zadnjih štirih letih pridobili tri certifikate za obvladovanje sistema kakovosti. To, da delajo dobro in kvalitetno potrjuje tudi dejstvo, da je poprečna plača zaposlenih v Slovalcu večja od povprečne plače na Slovaškem.

Sam ogled so spremljali posamezni vodji obratov skupaj s tehnologi, tako da je bilo možno med ogledom postavljati kakršnakoli vprašanja, ki se vežejo na samo proizvodnjo. Tako smo lahko dobili kar dobro sliko o organiziranosti Slovalca in podobnosti z našim podjetjem. Za podrobnosti o samem poslovanju in proizvodnji, ki smo jih slišali, se moramo v veliki meri zahvaliti dr. Zlatku Čuš, ki prizna ali ne, uživa veliko spoštovanje med vodilno strukturo Slovalca. Dan je kar prehitro minil, ob skupni večerji pa smo strnili misli in razčistili še tisto malo nejasnosti, ki so nastale med samim ogledom.

Po prijetnih trenutkih v družbi Slovaških kolegov nam je še ostala pot proti domu, ki pa je za razliko od izpred dveh dni minila brez zapletov in v zelo prijetnem vzdušju, za kar smo poskrbeli vsi udeleženci.

Na koncu bi se rad zahvalil vodstvu podjetja, ki je omogočilo izvedbo strokovne ekskurzije, gospodu Zlatku Čušu, gospe Brigiti Ačimovič

in vsem udeležencem za res lepe tri dni, ki bodo, v to sem trdno prepričan, ostali vsem v prijetnem spominu. Posebna zahvala pa velja vsem članom Sveta delavcev za dobro in konstruktivno delo v preteklem mandatu, ki naj bo smernica novoizvoljenim članom pri opravljanju svojega kar zahtevnega dela.

Ivan Ogrinc

Uvedba evra v članicah Evropske monetarne unije

V Novi Ljubljanski banki smo pripravljene na novo valuto **S 1. januarjem prihodnjega leta bo tudi v fizični obliki zaživel valuta evro, ki bo nadomestila dosedanje valute držav članic evropske monetarne unije. V Sloveniji večina deviznega poslovanja poteka v valutah držav evropske monetarne unije, zato smo se na zamenjavo valute dobro pripravili tudi v Novi Ljubljanski banki.**

Evropska monetarna unija in evro

Evropska monetarna unija temelji na skupni valuti in denarni politiki ter koordinaciji ekonomskih politik. Dvanajst evropskih držav (Avstrija, Belgija, Finska, Francija, Grčija, Irska, Italija, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska, Portugalska in Španija), članice evropske monetarne unije, bodo 1. januarja 2002 začele zamenjevati gotovino svojih valut v evro gotovino. Dva meseca, to je do 28. februarja 2002, bo v teh državah veljal tako imenovani "dvojni obtok", kar pomeni, da bo mogoče plačevati tako z nacionalnimi valutami kot z evri.

Evro bo v obtoku v obliki bankovcev in kovancev. Evro bankovci bodo obstajali v 7 različnih vrednostih: 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500 EUR. Evro kovanci pa v 8 različnih vrednostih: 1, 2, 5, 10, 20, 50 centov ter 1 in 2 EUR.

Odločite se danes – zdaj je pravi trenutek

Strankam, ki imajo na svojih deviznih računih, deviznih knjižicah in deviznih depozitih valute držav evropske

monetarne unije, bomo v **NLB** 31. decembra te valute avtomatično in brezplačno spremenili v evre. K že sklenjenim pogodbam v obstoječih valutah tudi ne bo potrebno sklepati dodatkov. Vsem tistim, ki morda hranijo gotovino v valutah evropske monetarne unije doma, svetujemo, da jo čim prej položijo na devizni račun ali devizno knjižico, ali odprejo nov **evro račun**, ki se že danes vodi v evru. V tem primeru namreč za spremembo valute ne bo potrebno plačilo provizije (do 28. februarja 2002).

Ob zamenjavi bomo upoštevali razmerje, ki je bilo fiksno določeno že 1. januarja 1999:

1 EUR (evro)	
40.3399 BEF	(belgijski frank)
1.95583 DEM	(nemška marka)
340.750 GRD	(grška drahma)
166.386 ESP	(španska pezeta)
6.55957 FRF	(francoski frank)
0.787564 IEP	(irski funt)
1936.27 ITL	(italijanska lira)
40.3399 LUF	(luksemburški frank)
2.20371 NLG	(nizozemski gulden)
13.7603 ATS	(avstrijski šiling)
200.482 PTE	(portugalski eskudo)
5.94573 FIM	(finska marka)

Tudi vsem pravnim osebam, ki imajo v NLB vezana sreds-

tva v valutah evropske monetarne unije, bodo le-ta avtomatično in brez nadomestila zamenjali v evro. Na področju posojil pravnim osebam bo NLB spoštovala t.i. *lex monetae* princip, ki zagotavlja pravno kontinuiteto pogodb ne glede na valuto.

Obrestovanje sredstev tako fizičnih kot pravnih oseb bo tudi po 1. januarju potekalo kot doslej, saj so obrestne mere in način izračuna obresti za vse valute evropske monetarne unije izenačeni že od leta 1999.

Uvedba evra bo prinesla nekaj sprememb v kartičnem poslovanju. Dosedanje nemško marko v vlogi valute za obračun porabe v tujini bo nadomestil evro. To pomeni, da bo postalo za imetnike kartic preračunavanje nakupov, opravljenih v državah evropske monetarne unije, bolj pregledno, saj bo valuta nakupa enaka poravnalni valuti. Prav tako je provizija za dvig gotovine s plačilno kreditnimi karticami preračunana v evro.

Oglasite se v NLB

Podrobnejše informacije o uvedbi nove valute in spremembah, ki jih le-ta prinaša, vam bodo posredovali bančni svetovalci Nove Ljubljanske banke.

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

Srečanje upokojencev

Delo mnogih generacij ni izgubljeno

Lep dan, skoraj polna dvorana nasmejanih in zadovoljnih obrazov, zelo mnogo stiskov rok, trepljanja po ramenih in tu še kak poljub vmes... to je srečanje naših upokojencev, ki se leto za letom ob tovarniškem prazniku srečujejo v dvorani restavracije v Kidričevem. Tudi predsednik uprave nikoli ne pozabi, da mora biti tam, kajti čas okoli enajste ure je rezerviran prav zanj, ko mu vsi v dvorani z zanimanjem prisluhnejo.

"Mogoče so se vam zdele lanske obljube nerealne", je po pozdravu začel svoj nagovor predsednik uprave mag. Danilo Toplek, "investicija vredna 110 milijonov ameriških dolarjev, povečanje proizvodnje in verjetno še najbolj nerealno, da bomo to zgradili v letu dni in pol. Skoraj vse, kar smo napovedali, je realizirano. Z investicijo bomo končali 18. februarja in aprila 2002 bo gotova kompletna elektroliza C2."

Spomnil je, da se brez mnogih naporov tistih, ki so zaposleni v Talumu to ne bi moglo zgoditi in poudaril, da celotno investicijo vodimo sami, brez inženirskih organizacij izven podjetja.

"Talum postaja moderni proizvajalec, s tehnologijo, ki odgovarja vsem svetovnim standardom in se lahko meri s tistimi, ki v tej panogi nekaj pomenijo, vodijo in ji dajejo takt. Postajamo visoko produktiven proizvajalec z veliko dodano vrednostjo na zaposlenega. Praktično vsa proizvodnja je namenjena znanemu kupcu. Izpolnjujemo vse okoljevarstvene standarde in vse standarde, ki so povezani z varstvom na delovnem mestu. Postajamo in ostajamo proizvajalec, ki ima razpoznavno blagovno znamko, katerega ime je na trgu znano.

Torej vam lahko zagotovim, da delo mnogih generacij ni izgubljeno, ampak obratno. Delo generacij, torej tudi vaše, je osnova, na kateri gradimo.

Današnji časi niso najbolj naklonjeni industriji in gospodarstvu. Čaka nas malo daljše obdobje velike krize v svetovnih gospodarstvih, kjer tudi Slovenija ni izvzeta in v Talumu to že občutimo, saj prihaja do odpovedi naročil. Toda, to je situacija, ki se ji ni

možno izogniti, če pa se pripraviš nanjo, se bolj ali manj z njo sprijazniš, gre lažje," je dokaj optimistično končal svoj govor z željo: "Upam, da boste te urice tukaj preživeli v najboljši volji, si izmenjali kaj starih spominov, da se prihodnje leto ob istem času zopet srečamo."

Vera Peklar

Test

Kakšne so naše komunikacijske spretnosti

Pred sabo imate osem bolj ali manj vsakdanjih situacij, ki se lahko zgodijo vam ali pa komu od vaših prijateljev, znancev, sodelavcev ... Kako bi se odzvali v takih situacijah? Kaj bi odgovorili svojim sogovornikom? Pri vsakem primeru imate na voljo štiri različne odgovore. Izberite odgovor, ki vam najbolj ustreza in ga obkrožite.

1. Prijatelj Andrej vam ob jutranji kavi potoži:

Naslednji teden se mi ne piše nič dobrega. Z ženo imava obletnico poroke, ki jo bo treba ustrezno proslaviti. Veš, meni ta obletnica ne pomeni ravno veliko. Sam se verjetno na to sploh ne bi spomnil, če ne bi bilo žene. Njej pa ta datum toliko pomeni. Že štirinajst dni prej me mori in sprašuje, kako ga bova praznovala in kaj ji bom kupil. Hm, ne vem, kako se bom letos izvil iz vsega tega.

Vaš odgovor:

- A: Veš kaj, jaz se sploh ne bi preveč sekiral. Kupi ji kakšne rožice, pelji jo na dobro večerjo, pa bo. Boš videl.
- B: Uh, obletnica ti pa res povzroča kar precej skrbi: po eni strani ti do praznovanja ni ravno veliko, po drugi strani pa ne bi rad prizadel žene.
- C: Jaz mislim, da preveč popuščaš svoji ženi. Zakaj pa ji enkrat za vselej ne poveš, da ne maraš tega praznovanja? Boš videl, da ti bo potem dala mir.
- D: Na kakšen način pa sta proslavljala obletnico poroke prejšnja leta? Je bilo zelo slovesno?

2. V službi se vam je v roku enega meseca že tretjič pokvaril fotokopirni stroj. Ko pride serviser, ga pričakate z besedami:

- A: Fotokopirni stroj, ki je star dve leti, se je v tem mesecu že tretjič pokvaril. Kako to? Ga boste lahko popravili, naj poiščemo drugega serviserja ali pa se obrnemo direktno na proizvajalca?
- B: Vaša servisna služba je popolnoma zanič. Komaj odidete skozi vrata, pa je stroj že spet pokvarjen. Ne bomo vam več plačevali vaše nesposobnosti.
- C: Z vašim servisiranjem nisem preveč zadovoljen. Že res, da se kdaj pojavi kakšen problem, ki ga je težje rešiti, vendar pa to ne more trajati v nedogled. Prosim, potrudite se in ga popravite!
- D: Zdi se mi, da vam popraviljanje tega stroja ne gre ravno preveč dobro od rok. Vam ga bo danes končno le uspelo popraviti?

3. Na zboru stanovalcev se pogovarjate o tem, kako bi obnovili fasado vašega stanovanjskega bloka. Udeleženci iščejo najboljšo možno rešitev, dajejo svoje predloge, zamisli ... Nekaj njihovih predlogov se vam zdi dobrih, za druge menite, da so pomanjkljivi, nekateri pa so za vas popolnoma nesprejemljivi in se z njimi ne strinjate. Na koncu se odločite, da se boste oglasili tudi vi in povedali svoje mnenje:

- A: To, kar predlagate, je skregano z vsako pametjo. Kje pa naj vzamemo toliko denarja? Res ne vem, kaj vam je padlo v glavo, da ste se tako navdušili za to idejo.
- B: Pri omenjenih predlogih imam nekaj pomislekov. Dvomim, da nam bo uspelo obnoviti fasado samo s 15 milijoni. Dejstva namreč kažejo, da ...
- C: Kot slišim, bi mnogi radi sanirali samo najbolj poškodovane dele. Pa ste sploh pomislili, kaj bi s tem pridobili. Po moje ne ravno veliko. Potrebna bo celovita obnova ali pa nič. Poglejmo trenutno stanje ...
- D: Prepričan sem, da bi se to dalo rešiti tudi drugače. No, saj vaše ideje niso tako slabe, ampak mogoče bi bilo bolje, če bi ... Mislim ... Hočem reči, mi bi morali ...

4. Vašemu osemletnemu sinu Primožu pospravljanje sobe ne diši ravno preveč. V sobi ima pogosto vse razmetano, kar vas spravlja v slabo voljo. Radi bi ga pripravili do tega, da bi začel pospravljati svojo sobo, zato mu rečete:

- A: Primož, zdi se mi, da boš moral nekaj spremeniti. Tako ne gre več naprej.
- B: Ah, Primož, le zakaj se morava tolikokrat spreti zaradi pospravljanja sobe?! Ta mesec je že tretjič. Kako to?
- C: Primož, kako si lahko tako malomaren. Te ni nič sram? Bolj nemarnejga otroka kot si ti, ni v celi ulici. Takoj pospravi sobo.
- D: Primož, nered v tvoji sobi me zelo moti. Želela bi, da bi v bodoče sam pospravil svojo sobo in mi s tem pomagal pri sobotnem čiščenju. Kaj meniš o tem predlogu? Kako se lahko dogovoriva?

5. Alešu, svojemu podrejenemu, morate sporočiti, da bo premeščen na drug oddelek. Gre za novico, ki je ne bo preveč vesel. Odločite se, da mu boste novico povedali na naslednji način:

- A: Aleš, povedati ti moram, da si premeščen v nabavni oddelek. Poskušal sem te obdržati, pa mi žal ni uspelo. Upam, da zaradi tega nisi preveč jezen.
- B: Aleš drugi teden boš začel delati v nabavi. Šefi so tako odločili. Saj veš ... reorganizacija ... Če bi bilo odvisno od mene, bi ostal pri nas, tako pa ... Kaj morem, je že tako.
- C: V nabavi so zaradi odhoda dveh referentov nastale kadrovske težave. Dela ne morejo opraviti v dogovorjenem roku. Ta teden so se že pojavile nepravilnosti; o tem smo govorili predčerašnjim. Prav zato boš premeščen v nabavni oddelek, kjer jim boš zaradi svojih izkušenj pri delu s strankami zelo koristil.
- D: Aleš, premeščen si v nabavni oddelek. Če bi se pri nas bolj trudil, se ti to verjetno ne bi zgodilo. Tako, zdaj pa imaš! V nabavi boš moral bolj pljunuti v roke in ne boš mogel več lenariti.

6. Vaš sosed zatrjuje, da je vrtna kosilnica, ki ste jo nabavili pred kratkim, slabe kakovosti. Našteva njene slabosti in pravi, da vam bo slej kot prej tega nakupa žal. Vi ste s kosilnico zelo zadovoljni in se z njegovim mnenjem ne strinjate. Radi bi mu dokazali nasprotno, zato začnete:

- A: Strinjam se s tem, kar praviš o njenem motorju. To je zapisano tudi v proizvajalčevih navodilih. Če pa pogledamo njeno konstrukcijo in širino reza, pa lahko ugotovimo, da ...
- B: To kar praviš, ne drži. Očitno te kosilnice sploh ne poznaš, saj drugače ne bi govoril takih neumnosti. Mislim sem, da si pameten človek, sedaj pa vidim, da sem se zmotil.
- C: Mislim, da nimaš prav. Ne vem sicer, kje si dobil te podatke, vendar to gotovo ne drži. Pozanimal sem se namreč pri nekaterih, ki imajo takšne kosilnice in večina trdi, da ...
- D: Deloma bi se strinjal s tabo. Njen motor mogoče res ni dovolj močan za košnjo po brežini, ampak upoštevati je treba tudi še nekaj drugih njenih lastnosti. Recimo ...

7. Opazili ste, da je vaš podrejeni pri sestavljanju pomembnega poročila naredil napako. Ker se mu to ni zgodilo prvič, ste malo nejevoljni, zato mu hočete izreči kritiko. Radi bi, da bi podrejeni v prihodnje delo opravljaj bolj vestno, zato ga pokličete k sebi v pisarno in začnete:

- A: Pri tvojem delu me nekaj moti. Že tretjič si oddal nepopoln seznam. Kaj se dogaja?
- B: Seznam končnih izdelkov si že oddal, sem pa opazil, da manjkajo podatki iz drugega oddelka. Kako to, da se ti je to že tretjič zgodilo?
- C: Zdaj pa je tega zadosti! Začni že enkrat malo misliti z glavo in delaj tako kot treba. Kaj je res tako težko narediti ta seznam. To bi vendar znal vsak otrok.
- D: Poslušaj, pri oddajanju podatkov si takih napak ne moremo privoščiti. Zaradi take površnosti lahko pride do velikih težav. Biti boš moral bolj precizen, če ne ...

8. Pri delu se je pojavila težava, ki jo morate s svojim sodelavcem rešiti skupaj. Rešitev, ki jo predlaga vaš sodelavec, je precej drugačna od vaše in izgleda, da bosta težko našla končno rešitev. Situacija postaja mučna, počasi vama začne zmanjkovati tudi časa, zato svojemu sodelavcu rečete:

- A: Si pa res trmast. Jaz govorim eno, ti pa drugo. Nikakor se ti ne da nič dopovedati. Daj, zresni se malo!
- B: Zakaj nočeš razumeti, da to v tem trenutku ni mogoče. Moramo se držati rokov, ki so dogovorjeni. Stranke to zahtevajo. Ali se zavedaš, kaj bi se zgodilo, če bi stranke zaradi tega začele prekinjati pogodbe?
- C: Če te prav razumem, je zate najpomembnejše, da še danes pošlješ novo pošiljko v Maribor. Zame pa je pomembno, da ne pride do motenj v oskrbi stalnih strank. Najin skupni cilj je torej pravočasna oskrba naših strank. Kaj lahko storiva, da bi uresničila ta cilj?
- D: Oskrba stalnih strank nikakor ne sme biti motena. Če narediva, kar predlagaš, se bo podrl celotni sistem oskrbe. Premisliva še enkrat.

Pri vseh navedenih situacijah so odgovori ocenjeni s točkami od 1 do 4. Pri vsakem primeru poiščite odgovor, za katerega ste se odločili (npr. 1B, 2C ...) in v razpredelnici obkrožite njegovo vrednost. Vrednosti odgovorov seštejte; tako boste dobili vaš skupni rezultat.

Št. primera

	1	2	3	4	5	6	7	8
A	2	4	1	2	3	4	3	1
B	4	1	4	3	2	1	4	2
C	1	3	3	1	4	2	1	4
D	3	2	2	4	1	3	2	3

Skupno število točk: _____

REZULTATI:

Rezultati komunikacijskega testa so razporejeni v štiri vrednostne skupine in prikazujejo, kako ima posameznik že razvite svoje komunikacijske spretnosti. Poiščite skupino, v kateri se nahaja vaš rezultat in izvedeli boste, kako uspešni ste pri svojem vsakodnevnem komuniciranju.

8 – 14 točk

Hmm ... Vaše komunikacijske spretnosti niso ravno na zavidljivi ravni. Sogovornikom pogosto nasprotujete. Najverjetneje v pogovorih želite doseči svoje, kar pomeni, da kompromisi niso ravno vaša odlika. Kadar sogovornik nekaj pojasnjuje, mu hitro začnete nasprotovati. Za noveletne praznike bi bilo še posebej priporočljivo, da temeljito razmislite o svojih komunikacijskih spretnostih, sicer se lahko zgodi, da prazniki ne bodo prijetni – predvsem za vaše znance in prijatelje. Sami boste verjetno dosegli to, kar je za vas najpomembnejše, na druge pa se ne nameravate ozirati. Premislite, če je za dobro vseh to edina rešitev. Domači bodo namreč zelo veseli, če se boste potrudili in jih najprej razumeli – razumeli, kaj si želijo. Še bolj navdušeni pa bodo, če jim boste kakšno željo tudi uresničili. Najverjetneje so v zadnjih letih obveljala vaša pravila. Poskusite! Novoletni prazniki bodo zagotovo lepši.

15 – 20 točk

No ja ... So trenutki, ko se ljudje radi pogovarjajo z vami. Je pa žal več takih, ko ljudje nad vašimi komunikacijskimi spretnostmi niso najbolj navdušeni. Zavedate se, da odkrito napadanje ne prinese dobrih rezultatov. Žal pa v manj prijetni situaciji na to pravilo kaj hitro pozabite in vztrajate pri svojem mnenju ali odločitvi. Pri vaših komunikacijskih spretnostih bi bilo treba izboljšati aktivno poslušanje in spraševanje, opustiti pa direktno nasprotovanje. Še posebej za noveletne praznike trenirajte večino aktivnega poslušanja, kar pomeni, da sogovornika mirno poslušajte in na koncu preverite, če ste ga pravilno razumeli (*Aha, se pravi, da bi ti raje ...*), nadaljujte pa s svojimi željami (*Sam pa si želim ...*) Potem pa sogovornika vprašajte: *"Kako bi lahko najini želji uskladila in poiskala rešitev, s katero bova oba zadovoljna."* Če pa se boste slučajno znašli v situaciji, da bo sogovornik nervozen, nestrpen, morda celo agresiven, najprej pomirite njegovo jezo. To lahko storite z: *"Aha ... razumem ... To je pa res neprijetno, si predstavljam, da si zaradi tega jezen. Poglejva, kaj se da narediti ..."* Sogovornik vam bo hvaležen, saj boste pokazali pripravljenost, da ga želite razumeti. Najpomembnejše pa je, da se boste izognili neprijetnim situacijam, kar si jih med prazniki gotovo nihče ne želi.

21 – 26 točk

Komunikacijske spretnosti vam niso tuje. S sogovorniki najverjetneje dobro sodelujete. Morda pri vaših komunikacijskih spretnostih manjka več konkretizacije, kar pomeni, da zaradi miru kdaj dejstva raje izpustite in situacijo ali problem posplošite (*Tako ne bo šlo več ...*). Pomembno je, da se pri svojih komunikacijskih spretnostih zavedate, da so dejstva zelo pomembna; obstaja pa bistvena razlika, ali jih povemo na osebni ravni (*si len, površen ...* - kar pomeni oceno značaja in posplošitev na osebni ravni) ali pa rečemo: *"Videl sem te, da si delal tako ... Postopek pa je tak ..."* V tem primeru sogovorniku opišemo, kaj konkretno smo videli. Poskusite, rezultat bo gotovo boljši. Pri vas vsekakor ni nevarnosti, da bi se tako spozabili in začeli ljudi napadati na osebni ravni, obstaja pa nevarnost posplošitev. Tudi za noveletne praznike bodite konkretni. Povejte, kaj želite, pa tudi konkretno povprašajte, kaj želijo vaši bližnji. Boste videli - kadar je človek konkreten, ljudje takoj vedo, kaj želi. Njegove želje lahko uresničijo. Prav tako pa bo zelo v redu, če boste ljudem prisluhnili, jih razumeli in skupaj z njimi razmislili, kaj bi bilo za vse najbolj prijetno, pa naj bo to dogovor za skupno zabavo, skupno kosilo ali obisk pri prijateljih. Ste na dobri poti, da praznike preživite prijetno - kar se seveda komuniciranja tiče.

27 in več točk

Odlično! Ste človek, ki ve, kaj pomenijo komunikacijske spretnosti. Ljudje so radi v vaši družbi, saj jih znate razumeti in skupaj z njimi usklajevati različne želje in različne interese. Seveda pa je treba poudariti, da komunikacijske spretnosti resnično zaživijo, kadar smo z ljudmi iskreni. Takrat, kadar se nekaj komunikacijskih pravil naučimo na pamet in želimo z njimi manipulirati, nam dolgoročno ne bo uspelo. Vi komunikacijske spretnosti dobro poznate, pomembno je le, da bo prava tudi vaša iskrenost. To se bo zgodilo takrat, kadar boste znali povedati, kaj želite, kje imate pomisleke, kako se v določenih situacijah počutite, zakaj ste v določenih trenutkih nad mišljenjem sogovornika presenečeni (ne pa, zakaj se z njim ne strinjate ...). Morda je to še pika na i v vašem medosebnem komuniciranju. Če boste s svojimi komunikacijskimi spretnostmi nadaljevali tudi med noveletnimi prazniki, lahko pričakujete dneve, ki se jih boste še dolgo spominjali. Ljudje bodo radi v vaši družbi, vam pa bo prav tako prijetno ... Spomnite pa se le: samo sprememba našega vedenja lahko spremeni vedenje drugih. Vse spretnosti, ki jih za to potrebujete, že imate. Samo spomnite se nanje, ko se boste znašli v manj prijetni situaciji. Gotovo vam bo uspelo. Srečno!

Posvetovanje

Elektronsko izobraževanje

Društvo za vrednotenje dela, organizacijski in kadrovski razvoj je letos organiziralo že šestnajsto posvetovanje. Skupni naslov posvetovanja je bil Z organizacijo do čustev in plač. Potekalo je v obliki okroglih miz. Pri eni d teh, vodila jo je dr. Lea Bregar iz Ekonomske fakultete v Ljubljani, smo razpravljali o elektronskem izobraževanju. Iz njenega izvajanja sem pripravil naslednji sestavek.

Svet doživlja v zadnjem desetletju globoke strukturne spremembe, ki so v marsičem posledica revolucionarnega razvoja informacijske tehnologije. Glavni generator rasti so postale dejavnosti, povezane s pridobivanjem in distribucijo informacij in znanja. Znanje v vseh svojih pojavnih oblikah postaja osnovni proizvodni vir in dejavnik kakovosti življenja. V novih družbenih in tehnoloških okoliščinah tradicionalni izobraževalni koncepti in metode ne zadoščajo več, k čemer prispevajo številni, med seboj prepleteni dejavniki, spremenjena demografska struktura in staranje prebivalstva v razvitih državah ter podaljševanje življenjske dobe, dvigovanje starostne meje upokojevanja, zastarevanje znanja, ki ga posameznik prinese iz formalnega izobraževanja, ki ga je zaključil pred enim, dvema ali celo tremi desetletji.

Temeljni razlog za prenavo izobraževanja označuje dejstvo, da je sodobna družba znanja. Tiste države, ki so uspešnejše pri pridobivanju informacij in predelavi informacij v znanje, bodo tudi uspešnejše na svetovnem trgu. Bolj usposobljena delovna sila povečuje konkurenčnost podjetij in posameznik z več znanja in sposobnosti ima na trgu dela prednost. Zaradi čedalje večjega pomena znanja za ekonomski in družbeni razvoj ter njegovega hitrega zastarevanja je torej kvalitetno izobraževanje imperativ sodobnih družb, ki se ne omejuje le na mladino, pač pa zaradi nujne po stalnem obnavljanju in dopolnjevanju znanj velja za vse generacije aktivnega prebivalstva. Formalno izobraževanje, ujeto v toge institucionalne sheme in profesionalne predsodke, ne zmore samo zadostiti tem zahtevam.

e-izobraževanje, katerega eminentna karakteristika je uporaba sodobne informacijske in telekomunikacijske

tehnologije, odpira v tem okviru nove perspektive in možnosti za pridobivanje in kreiranje znanja.

Kaj je E-izobraževanje

e-izobraževanje izhaja razvojno iz tradicionalnega študija na daljavo. Študij na daljavo najbolj jedernato predstavimo kot izobraževalni proces, v katerem sta učitelj in učenec prostorsko ločena. Nastal je predvsem zaradi tega, da bi povečal dostopnost izobraževanja (na primer invalidom, prebivalcem geografsko oddaljenih območij, itd.).

S pojavom sodobne informacijske tehnologije je koncept študija na daljavo prodril tudi v tradicionalno izobraževanje. Priča smo tako imenovani spremembi izobraževalne paradigme, ki pomeni v kratkem to, da učitelj ni več izključni monopolist nad znanjem, ampak je znanje prisotno v globalnem omrežju. Razmerja udeležencev izobraževalnega procesa se v teh razmerah dramatično spreminjajo: učitelj postaja vse bolj moderator izobraževalnega procesa in svetovalec učencem, kako priti do pravih informacij in kako iz teh informacij kreirati novo znanje, učenec dobiva v izobraževalnem procesu aktivno vlogo.

E-izobraževanje v svetu

E-izobraževanje se v razvitem svetu vse bolj uveljavlja in nezadržno širi. Pri tem vodijo ZDA, Kanada in Avstralija. Predvsem v ZDA so na široko zgrabili priložnost, ki jo nove tehnologije ponujajo izobraževanju. V e-izobraževanju vidijo prvorazredno priložnost, hkrati pa način izobraževanja, ki je posebej primeren za zaposlene.

Število razpoložljivih on-line izobraževalnih programov se povečujejo z neznansko visoko stopnjo rasti, od približno 100 programov v letu 1996 in 8.000 v letu 1999 do 30.000 v letu 2000 pri čemer je seveda treba upoštevati, da je kvaliteta ponujenih programov kaj različna. Vse bolj pomemben segment izobraževanja poteka v podjetniških univerzah.

E-izobraževanje v Sloveniji

Kakšno je stanje v Sloveniji? V zadnjih letih je podpora pri posodabljanju izobraževanja potekala predvsem v okviru projekta RO (računalniško opismenjevanje), ki je bil namenjen osnovnošolskemu in srednješolskemu izobraževanju. Visokošolsko izobraževanje in tudi ostale oblike izobraževanja (na primer izobraževanje odraslih) z obravnavanega vidika ni bilo deležno kakšne posebne, sistematizirane podpore države.

Vendar sodobne oblike izobraževanja, podprte z uporabo sodobne tehnologije v teh segmentih izobraževanja v Sloveniji še zdaleč niso neznanka. K večji osveščenosti je nedvoumno prispeval program Phare Multicountry Programme for Distance Education, ki je potekal v letih 1994 - 1999 in v katerega je bila vključena tudi Slovenija. Po evidenci Nacionalne projektne enote za študij na daljavo je v Sloveniji več kot 80 institucij z različnih področij dejavnosti in sektorjev v Sloveniji, ki so zainteresirane za študij na daljavo kot izvajalci ali uporabniki.

Ta podatek kaže na dokaj visoko osveščenost o možnostih in potrebah za uvajanje novih oblik izobraževanja.

Bojan Potočnik

Ob boleči izgubi dragega moža

Jožeta Vidoviča, upokojenca
Taluma
Gradišča 42

se iskreno zahvaljujem sindikatu Taluma za darovano cvetje, pevcem za odpete žalostinke in odigrano Tišino.

Zalujoča žena Francka

V naših srcih vedno še živiš,
zato pot vodi nas tja,
kjer sredi tišine spiš.
Tam skupaj smo v nemi bolečini,
a z nami lepi so spomini.

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedija, brata, tasta, strica in botra

Martina Mojzerja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, sveče, sv. maše ter za cerkvene potrebe in nam izrazili ustno in pisno sožalje. Lepa hvala Talumu za cvetje, denarno pomoč in odigrano Tišino.

Z bolečino v srcu: žena Matilda, hčerki Manja in Darinka z družinama

Za vedno je odšel naš dragi mož, oče, dedek in tast

Slavko Marguč, upokojenec Taluma
Poljska cesta 1, Ptuj

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti ter sindikatu Taluma za darovano cvetje in odigrano Tišino.

Žalujoci: žena Marija in hčerka Marjana z družino

Vitalu zlati kostanjev list

Prijetno se počutimo, če nas opazijo tudi drugi in rečejo javno, da smo si zaslužili priznanje. Tako nekako sva se pogovarjali z gospo Štefko Iljevec, ki se je letos kot predstavnica Vitala udeležila slovesne podelitve priznanj. Vital ga je dobil že drugič zapored za lepo urejeno okolje in prijeten lokal, v katerem poleg svoje dela skrbijo za lepo okolje prav vsi. Čestitamo!

Vera Peklar

ZDRAVO TALUM

Aktivnosti za zdravje

Srce je znak aktivnosti za zdravje v Talumu. V prihajajočem letu vam iz srca želimo predvsem zdravja. Del skrbi za zdravje bomo prevzeli nase tudi mi. Za ostalo pa čimbolje poskrbite sami in pri tem vam želimo veliko sreče.

Enkrat za spremembo vam voščimo: **Na zdravje!**

Projektna skupina Zdravo Talum.

Prejeli smo

Kot vsako leto ob tovarniškem prazniku je dne 1.11.01 uprava Taluma povabila svoje upokojence na srečanje v Kidričevo.

Prisrčna hvala! Zbralo se nas je kar nekaj sto, saj je bila polna dvorana. Bili smo glasni, prijetno razpoloženi in veseli.

Kot vedno, nas je tudi letos nagovoril predsednik uprave gospod Danilo Toplek, nas seznanil o stanju in poslovanju obratov, posebna novica pa je izgradnja nove elektrolize C. Dela bodo predvidoma dovršena kar štiri mesece pred pogodbenim rokom. Prve peči naj bi že zagnali v aprilu 2002, a po planu v juliju 2002. Neverjeten uspeh. Vsem izvajalcem in udeležencem pri gradnji lahko le čestitamo za vloženi trud in napor!

Iz časopisov smo izvedeli, da spada projekt prenove Taluma v največji industrijski projekt v državi Sloveniji, da je Talum zbral 31% lastnih sredstev, kar pomeni, da zadnja leta posluje z dobičkom. Proizvodnja primarnega aluminija se bo povečala letno za 55%, pretapljanje v livarnah pa za 35%.

Ta dejstva so odgovor vsem tistim gospodarstvenikom, ki so nedavno videli rešitev aluminija le v ukinitvi tovarne, ji javno očitali izgube in zapravljanje denarja za rešitev.

Kako so se uštel, kakšna zmota bi bila obupati, vreči puško v koruzo in zapreti obrat ter nehati z aluminijско industrijo! Vendar se to ni zgodilo. S pravo politiko proizvodnje, z znanjem in borbo je Talum zmagal.. Predsednik je med drugim tudi omenil, da se obetajo krizni časi za aluminijško industrijo, vendar je obljubil, da se bodo z vso močjo borili za svoj obstoj in preživetje.

Verjamemo in zaupamo sposobnemu vodstvu in predanemu kolektivu, da bodo s skupnimi silami dosegli zmago, krizo obvladali, kot vedno doslej.

Želim uspeh in vso srečo!

Vida Detiček, upokojenka Taluma

Maribor, 4.12.01

Gospa Vida, hvala za prijazno pismo in dobre želje.

Dan odprtih vrat

Lep in sončen dan je privabil mnogo obiskovalcev od blizu in daleč. Sejna soba, stopnišče in avla so bili ob deveti uri polni in ljudje so še prihajali. Natančnega števila seveda ne moremo zapisati, toda bilo je nekaj več kot štiristo.

Prišli so od blizu in daleč, mladi in stari, naši upokojenci, zaposleni v Talumu z otroki, sorodniki in znanci, bilo je nekaj družin z vsemi svojimi člani in med njimi najmlajši obiskovalec, ki so ga nosili v naročju in ne vem, če je imel leto dni.

Razstava

Otvoritev razstave likovnih del dijakov 1.a in 1.b razreda Srednje ekonomske šole iz Ptuj. Dijaki so pripravili krajši kulturni program.

Sejna soba je bila mnogo premajhna za toliko obiskovalcev, zato smo jih najprej razdelili v dve skupini in bilo bi jih še za tretjo, katere večina pa se je odločila, da se pridruži prvi skupini, ko je ta odhajala na ogled.

V sejni sobi so jih najprej pozdravili člani uprave Taluma in na kratko seznanili z zgodovino tovarne, proizvodnjo, investicijo, cilji in dejavnostmi, ki v Talumu sodijo v sklop skrbi za človeka, nato so se pod strokovnim vodstvom odpravili na pot.

Zakaj tolikšno zanimanje, sem jih povprašala, ko so odhajali. Skoraj vsi odgovori so si bili enaki: "Veliko se je govorilo in pisalo o vas in radi bi videli, kakšna bo ta nova elektroliza", ali "Rad se vračam in veseli me, kako se spreminja na bolje". Nekateri se vračajo skoraj leto za letom, drugi čez pet ali deset let in prav tisti ne morejo verjeti, kako se je vse spremenilo. Prvo presenečenje doživijo pri vhodu, saj nekoč dokaj zaraščen prostor za ograjo na dvoriščni strani skoraj vsi imenujejo park. "Kje so delavci, nikogar nisem videl ob pečeh", je presenetilo gospoda srednjih let. Eden naših upokojencev ni mogel razumeti, kako je vse drugače, saj sploh ni našel "svojega dela glinice", kjer je delal nekoč.

Vera Peklar

Krvodajalci na izletu

Sončni oktober je bil kot nalašč za izlete v naravo. Tudi naši krvodajalci so si ga privoščili. Tokrat so izbrali smer Pesek – Rogla.

Predsednik aktiva krvodajalcev Milan Vrabl se v imenu vseh zahvaljuje predsedniku uprave Taluma, ki jih nikoli ne pusti praznih rok in podjetju Vital, katerega "popotnica" jim je polepšala dan.

Vera Peklar